

**R. P. Honorati Fabri, Societatis Jesu Theologi,
Apologeticus Doctrinæ Moralis Eiusdem Societatis**

Fabri, Honoré

Coloniæ Agrippinæ, MDCLXXII

Quæstio 5. An votum, vel juramentum de erogada eleemosyna alicui
pauperi determinato, poſſit post ejus acceptationem virtute Bullæ
commutari?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94565](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94565)

Injustitiam contineat) nequit ab Episcopo, nec virtute Bullæ commutari, ex eo, quod jus homini ad rem promissam, eo præstito, adquiretum fuerit, ut omnes Theologi concedunt, ergo includit veram promissionem. Si enim assertorium tantummodo esset, nullum jus homini pareret: quale foret huiusmodi: *Iuro, me habere propositum tibi pecuniam conferendi*. Si ergo juramentum homini præstitum includit promissionem, cur Deo præstitum non includat? Ergo cum juramentum servandi castitatem non sit assertorium, seu promissorium, quo, revera, castitas sub juramento in Dei obsequium, & honorem promittitur, non poterit rationem voti non iudicare, non solum per regulam æquiparatorum in ordine ad commutationem, ut qui possit in votis, possit etiam in juramentis soli Deo præstitis, sed per formalem inclusionem voti, ut bene tradit D. Antoninus 2. p. tit. 11. §. 2. & alii viri doctissimi. M. Sotus lib. 8. de iust. q. 1. art. 9. Rodriguez 2. tom. 8. cap. 100. & plures, quos refert, & sequitur Sanchez ubi infra. Quibus adhæsit P. Mendon Bull. disp. 26. cap. 6. n. 81.

6. Non me lateat, P. Thomam Sanchez lib. 8. de Matrim. disp. 13. n. 5. & lib. 3. Sum. cap. 19. num. 6. respondere, hæc juramenta, licet ut plurimum, & communiter includant votum iurejurando firmatum, ac proinde sint Pontifici reservata; id verò pendere ex intentione jurantis, qui vult castitatem Deo offerre in eius obsequium; si autem id non intendat, sed solum Deum asserere in testem executionis future, non includitur votum in tali juramento, tam ab Episcopo, quam virtute Cruciatæ commutari poterit. Et ita etiam videtur sentire Dicalillo tract. de juram. disp. 4. dub. 5. num. 79. Et multis fuisse conatur P. Bardi in Bullam p. 2. tract. 7. cap. 1. sect. 2. fol. 380. Sed non placent. Primum, quia, ut illicet Doctores expressè concedunt, vota, & juramenta æquiparantur in ordine ad dispensationem, & commutationem, sed vota castitatis nequeunt virtute Bullæ commutari, ergo nec juramenta. Secundò, quia hæc distinctio, licet acuta, difficilis capta est, nam cum ejusmodi juramentum sit rei pendens in futurum, nequit esse purè assertorium, sed promissorium simul: hæc enim inter unum, & alterum est distinctio, ut constat ex D. Thoma 2. 2. quæst. 89. artic. 9. ad 1. Ergo imperceptibile est, quod tale juramentum non includat promissionem rei Deo gratæ, & consequenter rationem voti: nam ut cum D. Thoma 2. 2. quæst. 88. art. 1. & 2. docent omnes Theologi: votum est promissio Deo facta de meliori bono. Quapropter Basilus de Leon. lib. 8. de Matrim. cap. 11. num. 3. contra Sanchez, & Suarez, asserit non posse esse juramentum promissorium, quod tamen non includat rationem voti.

7. Dices cum Patre Bardi: Hoc juramentum esse assertorium simpliciter, & promissorium secundum quid. Nam, quatenus ostenditur propositum exequendi rem, est assertorium; quatenus verò est de re futura, est promissorium, non simpliciter, quia non est animus promittendi, sed exequendi. Sed contra est, quia nullus Doctor in divisione juramenti in suas species, designavit speciem juramenti circa rem futuram, quod promissorium simpliciter non sit. Ideo communior, & verior Doctorum sententia cum Cajetano, & communi Thomistarum tenet, hæc juramenta castitatis, & Religionis, sicut, & vota, virtute Cruciatæ commutari non posse.

8. Ex hæcenus dictis faciliè erit argumenta pat-

tis contrariæ dissolvere. Ad primum respondeo, quod Bulla Cruciatæ, cum excipiat vota, à fortiori excipit vota jurata, ut potè quæ & voti rationem includunt, & simul respectum alium ad Deum, ut testem, & fidejussorem, superaddunt. Ad secundum respondeo, vinculum voti majus esse, quam juramenti assertorii, non verò majus, quam promissorii, cum illud in isto includatur, sicut pars in toto. Fateor tamen, quod si dari posset juramentum castitatis servandæ, quod assertorium tantummodo esset, non deberi reservatum, & id tantum concludunt argumenta pro sententia Patris Sanchez, & Dicalillo, quibus non dissentio, casu illo dato, sed casum non admitto, saltem regulariter loquendo, quidquid sit de possibili.

QVÆSTIO V.

An votum, vel juramentum de eroganda eleemosyna alicui pauperi determinato, possit, post ejus acceptationem, virtute Bullæ commutari?

1. Tullench. lib. 1. §. 7. cap. 3. dub. 8. n. 2. discrimen constituit inter votum, & juramentum: ait enim, non esse improbable, ejusmodi votum posse commutari; secus juramentum. Sed non placet, tum, quia ipse totus est in probando, vota, & juramenta Deo præstita omnino æquiparari in ordine ad commutationem; quia vinculum voti & juramenti votivi, licet in rigore metaphisico specie differant, non verò moraliter quoad effectum dispensandi, & commutandi; quia solum Deum, ejusque honorem respiciunt, solique Deo ex utroque obligatio paritur; ergo votum & juramentum, ex quibus Deo simul, & homini obligatio adquiritur, ratione promissionis utrique factæ, & magis principaliter Deo, quam homini, æqui parari etiam debent in ordine ad commutationem; ac proinde, vel improbable est, votum eleemosynæ à paupere acceptatum posse, absque eius consensu, virtute Bullæ commutari, vel probabile debet esse, quod etiam juramentum post acceptationem, similiter commutari possit.

2. Secundò, quia per promissionem votivam Deo, & homini factam, semel ab homine acceptatam, idem jus homini adquiritur, ac per juramentum, si ergo quia promissio votiva in Dei cultum principaliter fit, potest virtute Bullæ commutari, poterit similiter etiam si jurata: quia juramentum erogandi eleemosynam, licet huic pauperi determinato fiat re vera est promissio iurejurando firmata, quæ licet pauperi præstita, in Dei obsequium principaliter fit.

3. Quapropter magis consequenter P. Fagnandez in præcept. decalog. tom. 1. lib. 2. cap. 49. n. 11. tam juramentum, quam votum probabile putat, posse commutari; nam cum æquè in hoc juramento, ac in voto, finis ejus, (qui principalis est) sit Deus, propter quem fiunt; ad hunc finem in commutatione attendi debet, non verò ad finem cui, seu ad creaturam, cui fiunt. Quia accessorium sequitur principale. Cum igitur tota, seu præcipua ratio istius promissionis sit Deus, & jus determinato illi pauperi adquisitionem dependeat à beneplacito Dei, propter quem, tanquam propter finem principalem, promissio voti & juramenti fit, & aliunde Deus suum majus obsequium semper habeat gratus, non est cur negari debeat, posse ejusmodi vota & juramenta in melius